

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**REGLEMENTAREA JURIDICĂ A ZONELOR METROPOLITANE
ÎN ITALIA, UNGARIA, POLONIA, FRANȚA ȘI MAREA BRITANIE**

APRILIE 2018

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu - consilier parlamentar

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

INTRODUCERE

O zonă metropolitană este un centru mare urban, format dintr-o metropolă mare și zona sa adiacentă de influență, care poate avea diferite denumiri. Unul sau mai multe orașe din zonă se constituie drept centrul de dezvoltare al întregii zone, care va purta, de obicei, denumirea celui mai important oraș component.

În întreaga lume sunt peste 115 astfel de zone metropolitane. Printre cele mai populate (împreună cu orașele lor adiacente) se numără Tokyo, Chongqing (China), New York, Shanghai, Ciudad de México, Mumbai, etc.

Experiența statelor Uniunii Europene demonstrează că acele zone metropolitane bine organizate și conduse pot ajunge rapid la competitivitatea economică dorită (pot atrage eficient fonduri și investitori, își pot dinamiza sectoarele construcțiilor, serviciilor și turismului), dezvoltarea lor viitoare fiind una durabilă (prin politicile economice, culturale, sociale sau ecologice).

ITALIA

O primă referire legislativă la orașele metropolitane ca entități teritoriale noi se regăsește în Legea nr. 142/1990, care a marcat un pas important spre recunoașterea principiului diferențierii în structurarea sistemului guvernamental local. Până atunci, autoritățile administrative descentralizate au fost structurate în conformitate cu principiul uniformității, prin care au avut aceleași sarcini administrative, fiind dotate cu aceleași norme organizatorice pe teritoriul întregii țări¹.

Cu toate acestea, în ciuda recunoașterii lor juridice oficiale, orașele metropolitane nu au funcționat din cauza procedurilor complicate de constituire a acestora. Art. 17 stipula că regiunile pot delimita granițele zonelor metropolitane după consultarea municipalităților și a provinciilor. Definiția exactă a zonelor, care nu era obligatorie, ci discreționară, trebuia să se producă în raport cu municipalitățile din Torino, Milano, Venetia, Genova, Bologna, Florența, Roma, Bari și Napoli, toate celelalte municipalități bucurându-se de un grad ridicat de conexiune și integrare cu acesta în termeni de dezvoltare economică, oferirea serviciilor publice și în ceea ce privește configurarea teritorială.

O altă încercare eșuată a urmat după adoptarea Legii nr. 265/1999. De această dată definirea zonelor metropolitane a devenit obligatorie, demarcarea lor teritorială a fost mai flexibilă, deoarece nu implică neapărat crearea unei noi unități teritoriale, permițând o abordare de jos în sus, stabilirea de aranjamente de cooperare de natură supra-comunală între principalul centru urban și o zonă restrânsă a municipalității.

Odată cu amendarea Constituției în 2001, orașele metropolitane au devenit, împreună cu municipalitățile, provinciile, regiunile și statul italian, componente ale Republicii (art. 114 alin (1)). Chiar și după această recunoaștere prin garantarea constituțională a orașelor metropolitane, nu s-a ajuns la un acord pentru înființarea lor. Cadrul legal constituțional nu era clar din moment ce art. 114 nu prevedea nici o definiție și/sau delimitare a orașelor metropolitane, cu toate că art. 117, alin. 2

¹ http://www.on-federalism.eu/attachments/244_download.pdf

stabilea obligația statului de a acționa și, în special, de a-și stabili sistemul electoral, organele de conducere și funcțiile lor fundamentale pentru aceste zone. Cu toate acestea, prevederile legale nu au stabilit clar dacă statul sau regiunile au puterea supremă de a le stabili în mod oficial sau dacă municipalitățile ar trebui să joace un rol activ în acest proces.

Odată cu adoptarea Legii nr. 56/2014, orașele metropolitane erau în cele din urmă stabilite în conformitate cu o procedură relativ clară și centralizată, asigurându-se astfel nu numai contiguitatea geografică, ci și faptul că autoritățile acestor zone ar putea începe să funcționeze fără întârziere. Regiunile au fost ținute în afara procedurii de constituire. Legea menționează încă o dată numele lor (Torino, Milano, Veneția, Genova, Bologna, Florența, Roma, Bari, Napoli și Reggio Calabria), menținând că înlocuiesc automat provinciile corespunzătoare, până la data de 1 ianuarie 2015, prin urmare coexistă cu toate municipalitățile din jurisdicția lor. Cu alte cuvinte, municipalitățile nu au fost adunate toate într-un mare oraș metropolitan, ele putând să fie atașate la una din provinciile deja existente din apropiere. În mod similar, municipalitățile aflate în afara jurisdicției vechilor provincii ar putea să solicite să devină parte a noului oraș metropolitan.

În hotărârea nr. 50/2015, Curtea Constituțională italiană a declarat că prevederile menționate anterior sunt constituționale, iar stabilirea unei entități constitutive a Republicii nu poate fi realizată decât în interiorul statului și nu a regiunii.

Curtea a statuat că nu există o încălcare a regulii constituționale ce reglementează procedura de schimbare a granițelor provinciale, de vreme ce legislativul a adoptat în mod eficient o reformă structurală a guvernării locale, întrucât dispoziția constituțională care prevede un rol ascendent și activ al municipiilor și provinciilor (art. 133 alin. (1)) se aplică numai în cazul unei limite unice de modificare.

Orașele metropolitane au primit responsabilități suplimentare pentru a rezolva problemele tipice pentru aglomerările urbane, inclusiv creșterea fluxurilor de navetiști și de imigrare, poluarea, dezvoltarea economică, excluderea socială și alocarea defectuoasă a resurselor. Conform prevederilor art. 1 al legii nr. 56/2014, acestea au toate drepturile administrative conferite provinciilor, precum și alte responsabilități de bază variind de la planificarea spațială și strategia generală la promovarea dezvoltării socio-economice, informatizarea și digitalizarea zonei metropolitane, reglementarea rețelelor rutiere și a traficului, precum și organizarea și gestionarea serviciilor generale de interes public.

Un rol rezidual, dar nu mai puțin important, este jucat de funcțiile administrative de susținere a activităților municipale (cum ar fi colectarea și analiza datelor tehnice și de asistență administrativă acordată autorităților locale). În acest sens, municipalitățile și consorțiile din municipalitățile din jurisdicția metropolitană pot, de asemenea, în mod explicit să delege sarcini orașului sau să aibă funcții delegate de aceasta în conformitate cu principiul subsidiarității.

În special, orașele metropolitane sunt înzestrate cu o autonomie statală foarte largă care le permite îndeplinirea funcțiilor administrative pe o bază mai flexibilă. Din aceste motive, orașele metropolitane pot stabili diverse zone omogene pentru îndeplinirea unor funcții administrative date datorită configurației teritoriale specifice (de exemplu, pentru zonele montane). Aceste zone nu sunt autorități locale noi, ci mai degrabă subdiviziuni geografice în care sarcinile ar

putea fi îndeplinite într-un mod mai eficient prin agregări ale municipalităților sau consorțiilor municipalităților. În acest scop vor fi înființate organe specifice care se vor coordona cu organele orașului metropolitan în urma unui posibil acord cu regiunea corespunzătoare, deși aceasta din urmă își păstrează un rol marginal în organizarea teritoriului din zona metropolitană.

Zonele omogene trebuie să servească drept zone care să elimine ceea ce înseamnă posibilele suprapuneri de responsabilități sau interferențe între orașe și municipalități. Potrivit legii, municipalitățile sunt așteptate să devină autoritățile centrale ale sistemului guvernamental local italian, adică autorități teritoriale care acționează în conformitate cu principiul competenței generale. În schimb, orașul metropolitan nu se mai va bucura de jurisdicția universală, ci va acționa numai în funcție de competențele și funcțiile sale, stabilite prin lege. Ca organism de conducere nou înființat, conferința metropolitană, o adunare a tuturor primarilor municipalităților din zona metropolitană, consolidează coordonarea dintre activitățile municipale și cele metropolitane.

În cele din urmă, orașele metropolitane sunt așteptate să primească veniturile fiscale prin care au fost finanțate provinciile înlocuite. Cu toate acestea, nu este încă clar dacă va exista o taxare suplimentară, guvernul angajându-se să adopte noi decrete legislative privind finanțarea provinciilor și orașelor metropolitane, conform legii. Deocamdată, guvernul a continuat să finanțeze provinciile și orașele metropolitane pe baza unor contribuții ad-hoc anuale.

În esență, orașele metropolitane sunt autorități teritoriale cu competențe puteri și funcții distincte de cele ale municipalităților, cu care pot fi totuși delegate, care ar putea fi finanțate nu numai prin transferuri de stat sau regionale dar și prin impozite și taxe locale, dar în orice caz nu obligatoriu din veniturile municipalităților.

Municipalităților le sunt delegate responsabilități administrative, cu excepția cazului în care acestea sunt delegate provinciilor, orașelor metropolitane, regiunilor și Statului în conformitate cu principiul subsidiarității.

UNGARIA

Regiunile metropolitane tind să devină noduri din ce în ce mai importante în rețelele globale, acestea fiind importante în specializarea economică și schimbul de bunuri, persoane și informații, precum și în îmbunătățirea sistemelor de infrastructură corespunzătoare, ce permit rețelelor metropolitane consolidarea structurilor existente².

Budapesta reprezintă cel mai important oraș al Ungariei în ceea ce privește funcțiile sale politice, economice, administrative și culturale. Mai mult de o treime din PIB-ul național este produs în oraș, iar aproape jumătate din investițiile străine directe care au venit în țară după 1989 au fost cheltuite aici. Toate companiile globale care se stabilesc în Ungaria își au sediul la Budapesta, toate principalele instituții naționale își au sediul în orașul care servește drept principalul pol economic și de transport al Ungariei și nu numai. Poziția geografică relativă a Budapestei și a regiunii sale metropolitane s-a modificat semnificativ de la

² <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13563475.2016.1219652>

dezmembrarea Cortinei de Fier, capitala Ungariei devenind unul dintre noile centre politice, economice și culturale ale Uniunii Europene.

În ciuda faptului că, în anii 1990, cooperarea, interdependența și legăturile fizice de infrastructură între Budapesta și Aglomerarea Budapesta, care cuprinde 80 de localități, 102 unități autonome independente și 23 de districte municipale, au fost intensificate, zona metropolitană a Budapestei a rămas doar o unitate statistică, nu și administrativă.

Chiar de la începutul anilor '90, a devenit extrem de dificil să se armonizeze interesele și planurile de dezvoltare din Budapesta și regiunea metropolitană. Au apărut conflicte asupra intereselor economice ale raioanelor și ale consiliului orașului, pe de o parte, și între Budapesta și municipalitățile suburbane, pe de altă parte.

Cadrul legal al actualei politici regionale și urbane a fost elaborat în Legea nr. XXI din 1996 privind dezvoltarea regională și planificarea fizică și standardizată. Actul a creat un nou nivel regional al administrației teritoriale.

Cadrul pentru politicile și strategiile urbane actuale a fost stabilit prin Conceptul Național de Dezvoltare Teritorială (NSDP), care a fost aprobat de Parlament în 1998 și a fost revizuit ulterior în 2005. Conceptul a rezumat obiectivele generale ale dezvoltării urbane în Ungaria, concentrându-se asupra problemelor a competitivității spațiale și a dezvoltării durabile, a coeziunii teritoriale și a integrării sistemului urban maghiar în rețeaua europeană.

În ceea ce privește rolul Budapestei, conceptul a stabilit ca obiectivul pe termen mediu al unei regiuni metropolitane competitive în Budapesta să fie atins prin:

- consolidarea funcțiilor internaționale de afaceri și a relațiilor europene ale Budapestei, ca oraș de intrare în Europa de Sud-Est și Balcani;
- utilizarea avantajelor industriilor de înaltă tehnologie, a activităților economice bazate pe cunoaștere și forța de muncă înalt calificată a orașului;
- consolidarea funcției turistice internaționale a orașului;
- dezvoltarea unui oraș viabil prin gestionarea cuprinzătoare a mediului și revitalizarea siturilor industriale;
- reabilitarea zonelor de criză și extinderea spațiilor verzi;
- dezvoltarea unei aglomerări echilibrate și bine funcționale în jurul Budapestei, prin prevenirea extinderii urbane, îmbunătățirea legăturilor de transport și consolidarea rolului subcentrelor;
- consolidarea cooperării intercomunitare între Budapesta și orașele și satele din cadrul aglomerației sale prin instituții comune.

După 2010, strategiile și politicile de dezvoltare au fost revizuite sau eliminate în mod substanțial de guvernul conservator nou ales. În același timp, procesele de elaborare a politicilor și a strategiilor, precum și finanțarea programelor de dezvoltare urbană au devenit extrem de centralizate. O parte din eforturile de centralizare este reprezentată de modificarea Legii privind administrațiile locale (Legea CLXXXIX / 2011). Prin acest act, componența Adunării Generale a Budapestei a fost radical schimbată. Începând cu anul 2014, adunarea are 33 de membri și doar primarul este ales în mod direct. Ceilalți membrii sunt primarii celor 23 de districte, la care se adaugă 9 alți din autoritățile locale.

În 2012, guvernul național a început să elaboreze noul concept de dezvoltare națională și dezvoltare teritorială pentru perioada 2014-2020, care a fost adoptat în anul 2014. În ceea ce privește urbanizarea, conceptul subliniază importanța orașelor viabile și durabile, în care dezvoltarea urbană se bazează pe o economie creativă, inovatoare, competitivă și accesibilă.

Zonele urbane apar ca unități fundamentale de dezvoltare spațială în această nouă abordare. Conceptul recunoaște că orașele nu mai pot fi interpretate ca entități independente și ar trebui să fie tratate împreună cu zonele lor de captare. Conceptul prevede dezvoltarea unui sistem de decontare multi-centrat, cu o structură spațială descentralizată și bazată pe rețea, care să reducă "greutatea" excesivă a Budapestei. Conexiunile dintre un oraș și zona înconjurătoare pot fi coordonate prin guvernarea pe mai multe niveluri: cadrul, regulile și instituțiile de organizare teritorială trebuind să fie definite la nivel central, coordonarea la nivel mediu, adică pe județe, va sprijini organizarea teritorială, nivel trebuie să fie, de asemenea, implicat în organizarea teritorială pentru a realiza teritorii de dezvoltare funcționale.

O altă caracteristică inovatoare a conceptului este crearea de rețele de zone urbane din jurul zonei metropolitane din Budapesta în două inele, unul interior, celălalt exterior orașului.

Cooperarea economică dintre Budapesta și cele două inele deschide noi perspective pentru acțiunea de metropolizare și de dezvoltare a așa-numitei regiuni de afaceri din Budapesta.

Luând în considerare poziția intermediară a Budapestei între părțile estice și cele occidentale ale Europei, această zonă extinsă metropolitană ar putea funcționa ca un centru pentru rețelele europene și economia interregională. Nu numai Budapesta, ci și cele mai competitive centre urbane ale țării ar trebui integrate în rețeaua urbană europeană printr-o colaborare și cooperare consolidată. În special, localizarea și cooperarea transfrontalieră ar putea juca un rol semnificativ în acest proces, se arată în documentele adoptate.

În prezent, experții consideră că situația administrativă actuală și politica de dezvoltare controlată de stat împiedică șansele unei guvernări metropolitane eficiente și blochează înființarea unui guvern metropolitan instituționalizat pentru o lungă perioadă de timp. În regiunea metropolitană, alocarea resurselor statului s-a redus extrem de mult și, ca urmare a acestui fapt, se obțin modele de dezvoltare spațială inegale, în acest context rezultând investiții aleatorii și schimbări spațiale imprevizibile în zona metropolitană din Budapesta.

Politica națională este interesată de fragmentarea administrativă care împiedică dezvoltarea bunei guvernări metropolitane, se menționează în studiul citat. De regulă, guvernul național a sprijinit județul Pest (județul din jurul Budapestei) pentru a forma o regiune independentă NUTSII după 2020, iar Decretul guvernului nr. 2013/2015 a stabilit regulile pentru procesul de separare. Conform PIB-ului pe cap de locuitor, județul Pest ar putea să obțină mai multe resurse financiare din fondurile structurale și de coeziune ale UE după separare. Cu toate acestea, datorită politicii de dezvoltare și alocării resurselor controlate de stat, noul sistem regional poate aprofunda dezvoltarea inegală și poate sprijini investițiile aparent spontane și sporadice, care se bazează totuși pe interesele comune ale statului-națiune și ale întreprinderilor.

Conform legii, Guvernul dispune de un serviciu public care este deconcentrat la birourile administrației regionale și la nivel local (birouri guvernamentale metropolitane).

POLONIA

Termenul "zonă urbană funcțională" desemnează teritoriul ocupat de un oraș mare și de zonele înconjurătoare, care reprezintă principala piață a muncii și sursă de servicii specializate. Termenul "oraș-regiune" este derivatul său, adică echivalentul conceptului de regiune economică nodală, cu un puternic centru al industriei și serviciilor³.

Zonele urbane funcționale (metropolitane) sunt complexe administrative și structuri economice caracterizate prin:

1. așezarea metropolitană, ce implică un oraș de bază (sau mai multe), o zonă suburbană și o zonă urbană funcțională legată de aglomerația urbană;
2. rețeaua de infrastructură și transport, care gravitează în principal către centru, dar care se dezvoltă radial în spațiu;
3. rețeaua funcțională care permite mișcarea bunurilor, persoanelor, a capitalului și informațiilor;
4. numeroase unități administrative locale - rurale, urbane, rurale și urbane.

Din perspectiva managementului integrat și a planificării, sarcinile devin din ce în ce mai comune și mai importante pentru zonele care se dezvoltă. Cooperarea (care nu exclude concurența naturală) poate conduce la obținerea de avantaje legate de eficientizarea managementului, o localizare bună a investițiilor, o prestare mai eficientă a serviciilor, o mai bună gestionare a zonelor funcționale și, în consecință, o mai bună calitate a vieții.

Cu toate acestea, în afară de avantajele gestionării teritoriale integrate, există, de asemenea, dezavantaje, care includ:

- pierderea parțială a independenței comunităților în domeniul gestionării afacerilor locale;
- necesitatea de subordonare față de strategiile și politicile de dezvoltare ale UE, la un nivel mai înalt;
- necesitatea de a împărți costurile legate de funcționarea infrastructurii și de servicii ale unei zone funcționale în ansamblu (în special în cazul suburbiilor care utilizează serviciile furnizate de instituțiile situate în orașele centrale);
- pierderea treptată a identității locale în beneficiul zonelor funcționale, metropolitane.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2010 - 2020 pentru regiuni, orașe și zonele rurale reprezintă un document care stabilește prioritățile dezvoltării regionale ale Poloniei.

NSRD 2020 a introdus o serie de modificări ale metodei de planificare și de punere în aplicare a politicilor regionale poloneze, precum și a diferitelor politici publice cu cel mai mare impact asupra realizării obiectivelor teritoriale. O serie de prevederi se referă la managementul politicilor orientate teritorial și cuprinde aspectele legate de cooperare, coordonare, eficiență, monitorizare și evaluare.

³ <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rrpr/article/download/5698/5770>.

În prezent, politicile regionale sunt văzute dintr-o perspectivă mai largă - drept o intervenție publică, care vizează implementarea obiectivelor de dezvoltare ale țării prin acțiuni orientate spre teritoriu.

Strategia percepe marile orașe, care include, mai nou, și orașul Poznań, ca centre principale de dezvoltare regională și principalii contribuabili pentru îmbunătățirea competitivității regiunilor. Datorită orașelor puternice, care sunt moderne și competitive, activitatea companiilor care oferă locuri de muncă, precum și servicii educaționale și culturale de înaltă calitate, consolidează poziția fiecărei regiuni, iar domeniul de aplicare poate avea un impact pozitiv în întreaga provincie.

Termenul "zone urbane funcționale" este relativ nou față de terminologia de planificare poloneză, fiind introdus în Conceptul de dezvoltare pentru anul 2030. Introducerea planificării funcționale este separată de categoria de planificare pe verticală, care este necesară pentru asigurarea unei planificări eficiente în domenii cu caracteristici specifice, ce nu sunt afectate de restricții administrative.

Discuțiile privind reformele în domeniul guvernării funcționale a zonelor de metropole (reforma metropolitană) au început în Polonia în anul 2009, guvernul adoptând noi forme de cooperare între organele administrației publice locale din zonele urbane funcționale. Planul național privind politica urbană și cooperarea organelor guvernamentale locale în acest domeniu a fost destinat să realizeze coeziunea spațială socială și economică și de a crea o bază pentru gestionarea eficientă și integrată a zonelor metropolitane. Procesul legislativ menționat anterior a fost abandonat într-o etapă ulterioară, inclusiv discuțiile privind modificările aduse sistemului administrativ al orașelor, datorită atitudinii reticente ale guvernelor locale și regionale față de metropole.

Pentru a pregăti zonele urbane și metropolitane funcționale pentru absorbirea fondurilor europene, în perioada 2012-2013, Ministerul Dezvoltării Regionale a acordat un sprijin tehnic special printr-un program care a inclus subvenții pentru activități ce sprijină organismele guvernamentale locale în domeniul planificării și dezvoltării zonelor urbane funcționale. Aceste programe au fost folosite de zeci de zone urbane funcționale, de exemplu, zonele metropolitane din Varșovia și Łódź) sau dezvoltarea spațială din zona Poznań sau zona funcțională Wrocław.

În Polonia, promovarea noului instrument ITI (programul Investiții Teritoriale Integrate) va contribui la punerea în aplicare a unor activități specifice:

1. promovarea modelului de cooperare în parteneriat între diferitele structuri administrative ale unităților din zonele urbane funcționale;
2. creșterea eficienței intervențiilor prin implementarea integrată de proiecte care răspund într-un mod cuprinzător nevoilor și problemelor orașelor și ariilor lor funcționale;
3. creșterea impactului orașelor și a zonelor lor funcționale asupra formei și metodei de punere în aplicare a activităților sprijinite, ca parte a proiectelor incluse în politica de coeziune.

Implementarea instrumentului ITI este obligatorie în orașe și zonele lor funcționale.

Privind din perspectiva juridică și administrativă, structurile teritoriale a cărui introducere este posibilă în zonele metropolitane poate fi, în principiu, împărțită în trei grupuri:

- a. crearea unui alt nivel al administrației publice locale prin acordarea statutului special de unitate administrativă locală în zonele metropolitane;
- b. societăți teritoriale rămase în parteneriate publice sau civile (comunale parteneriate, asociații, societăți comerciale);
- c. corporații care nu au personalitate juridică, acționând pe principiul informal de acorduri, contracte, întâlniri, consilii, parteneriate, etc.

În Polonia există structuri specifice: orașe autonome, cu rang de *powiats*, stabilite prin lege. Orașul Varșovia are 11 comune grupate într-un sindicat de comune, sindicat condus de un consiliu *powiat*, diferit de consiliul orașului Varșovia.

FRANȚA

Ca spații sociale, zonele metropolitane ale Franței pot fi caracterizate prin următoarele patru dimensiuni⁴:

- în termeni analitici, regiunile metropolitane sunt definite ca o acumulare de facilități metropolitane inclusiv serviciile publice și private;
- în ceea ce privește actorii și acțiunile, regiunile metropolitane constituie un spațiu util pentru principalele părți interesate la nivel regional, pentru schimbul de cunoștințe privind obiectivele, strategiile și proiectele regionale comune, precum și despre necesitățile de creare de structuri organizatorice adecvate;
- în contextul dezvoltării spațiale, regiunile metropolitane sunt privite drept un concept normativ și orientativ destinate să contribuie la inovare, creativitate și creștere economică;
- în ceea ce privește dimensiunea simbolică a dezvoltării urbane și regionale, regiunile metropolitane sunt un mediu de simboluri, norme și valori care transmit aspecte asociate cu metropola și urbanitatea.

În concepția guvernului actual, crearea unei noi arhitecturi teritoriale a avut ca obiective scăderea cheltuielilor publice și găsirea unui răspuns mai adecvat nevoilor cetățenilor. Principalul criteriu al simplificării organizării teritoriale a fost cel al scăderii cheltuielilor, scop pentru care au fost propuse măsuri radicale precum:

- suprimarea clauzei competenței generale a colectivităților teritoriale, cu scopul de a putea stabili competențe specifice și exclusive pentru regiuni și departamente, comune, acestea putând să intervină astfel în toate domeniile, dacă ele considerau că este necesar;
- stabilirea unei noi hărți intercomunale, bazată pe ideea bazinului vieții, hartă ce urma să intre în vigoare în ianuarie 2018;
- reducerea la jumătate a numărului regiunilor;
- desființarea consiliilor departamentale până în anul 2021.

În Franța, reforma teritorială s-a realizat prin adoptarea, în etape, a unui pachet de legi: Legea modernizării acțiunii publice teritoriale și afirmării metropolelor (2014), Legea referitoare la delimitarea regiunilor (2015), Legea referitoare la noua organizare teritorială a Republicii (2015), care a conferit noi

⁴ http://www2.giz.de/wbf/4tDx9kw63gma/Metropolitan-Regions_Definitions_Typologies.pdf

competențe regiunilor și a redefinit clar competențele fiecărei colectivități teritoriale.

Prima lege a reformei teritoriale adoptată în anul 2014 a acordat un nou statut metropolelor, iar în anul 2015 au fost înființate noi metropole (Rennes, Bordeaux, Toulouse, Nantes, Brest, Lille, Rouen, Grenoble, Strasbourg și Montpellier). Au fost acordate statute special metropolelor Lyon, Grand Paris și d'Aix-Marseille-Provence.

Legea privind noua organizare teritorială a Republicii cuprinde 15 regiuni metropolitane, 7 dintre acestea fiind rezultatul regrupării a două sau trei regiuni, prevăzându-se stabilirea capitalei și a denumirii noi a regiunii, cu avizul consiliului regional. Pentru activitatea noilor prefecți, Ministerul de interne a elaborat Planul noii generații de prefecturi, conform căruia până în anul 2017 se prevedeau noi modalități de eliberare a cărților naționale de identitate, a pașaportului, permisului de conducere, înmatricularea vehiculelor, etc.

Principală structură de coordonare a activității zonei metropolitane este regiunea. Acestea au competențe exclusive în următoarele domenii de activitate:

- dezvoltarea economică prin elaborarea schemei regionale de dezvoltare economică, inovație și internaționalizare, sprijinirea investițiilor imobiliare, inovației în întreprinderi și prin orientările sale în domeniul atractivității teritoriului regional și dezvoltare a economiei solidare;
- definirea sistemului de sprijin pentru crearea și extinderea activităților economice sau întreprinderilor în dificultate, contribuind de asemenea la dezvoltarea polilor de competitivitate;
- afirmarea metropolelor, în gestionarea programelor europene (FEDER, FEADER și o parte a FSE);
- formarea profesională, învățarea și alternanța;
- învățământul liceal, construirea, întreținerea și funcționarea liceelor cu profil general și agricol;
- amenajarea teritoriului și protecția mediului;
- elaborarea schemelor regionale;
- gestionarea deșeurilor;
- domeniul transporturilor - coordonarea politicilor TER, a transportului interurban, precum și politicile complementare.

Regiunile trebuie să respecte atribuțiile comunelor și departamentelor și să colaboreze cu acestea, trebuie să contribuie la dezvoltarea economică, socială și culturală a regiunii, la coordonarea și raționalizarea investițiilor, la participarea la finanțarea echipamentelor colective de interes regional direct, cu acordul colectivităților locale, grupări ale acestora sau altor organisme publice sau de stat; la finanțarea unor axe rutiere care prin caracteristicile lor constituie itinerarii de interes regional și sunt identificate prin schema regională de amenajare, la dezvoltarea durabilă și egalitatea teritoriilor, la sprijinirea financiară a investițiilor și la participarea la capital în cadrul societăților capital-investiții, societăților de finanțare interregională sau proprie fiecărei regiuni, existente sau create, ca și societăților economice mixte și societăților care au ca obiect transferul de tehnologii.

MAREA BRITANIE

Anglia este împărțită în diviziuni administrative: 27 de provincii pe două niveluri, 32 cartiere londoneze și un oraș al Londrei, 36 de districte metropolitane, 56 de autorități unitare (inclusiv 4 județe pe un singur nivel).

Există 6 regiuni metropolitane care au acoperit toate nou-constituitele zone geografice, cu cele mai multe părți tradiționale. Limitele lor au ținut seama de funcționalitate, respectiv geografia economică - în esență, unirea orașelor cu zonele lor limitrofe.

Autoritatea locală în Anglia este reprezentată de consiliul de comitat; consiliul de district sau consiliu de diviziune al Londrei.

Regiunile metropolitane sunt un tip de diviziune administrativă, similară unui județ. Consiliile metropolitane au fost desființate în anul 1986, majoritatea funcțiilor lor fiind atribuite fiecărei regiuni, transformate în autorități unitare de facto. Restul funcțiilor au fost preluate de consiliile districtuale sau comunale.

Autoritățile unitare sunt unități administrative organizate pe un singur nivel, ce combină funcțiile consiliilor comitatelor și ale districtelor din cazul comitatelor ne-metropolitane. Sunt definite fie ca și comitate formate dintr-un singur district, fie comitate fără districte. Autoritățile unitare sunt fie orașe mari care sunt administrate independent față de consiliul comitatului învecinat, fie comitate cu populații reduse. În practică însă, cele mai multe autorități unitare nu sunt în totalitate unitare deoarece multe servicii ca de exemplu poliția, pompierii, transportul public sau serviciile de ecologizare sunt comune cu ale altor autorități.

Consiliile regiunilor sunt responsabile pentru educație, servicii sociale și serviciile de transport public. Consiliile districtuale sunt responsabile pentru furnizarea de servicii locale, inclusiv construcția de locuințe, planificarea locală, colectarea și reciclarea deșeurilor.

Legea privind orașele și separația competențelor guvernării locale (2016) permite:

- descentralizarea competențelor guvernului britanic în unele orașe, regiuni și comitate ale Angliei;
- permite alegerea de primari aleși în mod direct pentru autorități combinate;
- permite primarilor aleși în mod direct să înlocuiască comisarii de poliție în aceste zone.

- eliminarea limitării legale actuale a competențelor acestor autorități locale. (Anterior, acestea s-au limitat la dezvoltarea economică, mediu și transport).

Până la adoptarea acestei legi, începând cu anul 2011, autorități combinate, formate din primari ai consiliilor autorităților locale constitutive, au desfășurat o serie de activități în majoritatea zonelor metropolitane din Anglia. Printre principalele responsabilități se numără transportul, dezvoltarea economică, gestionarea forței de muncă, investițiile în locuințe și amenajarea teritoriului, alte domenii decise după negocieri cu guvernul central (de exemplu, asistența socială, justiția penală).

În conformitate cu prevederile legii adoptate în anul 2016, acești primari au fost aleși pentru prima dată în 2017 pentru a conduce mai multe dintre aceste

autorități combinate, în zone orașelor Birmingham, Bristol, Liverpool, Manchester, Cambridge, Peterborough și Middlesbrough⁵.

BIBLIOGRAFIE

- http://www.on-federalism.eu/attachments/244_download.pdf
- <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13563475.2016.1219652>
- <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/rrpr/article/download/5698/5770>.
- http://www2.giz.de/wbf/4tDx9kw63gma/Metropolitan-Regions_Definitions_Typolog
- http://www.isocarp.net/Data/case_studies/537.pdf
- http://www2.giz.de/wbf/4tDx9kw63gma/Metropolitan-Regions_Definitions_Typologies.pdf
- <https://www.iledefrance.fr/region>
- <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00459713/document>
- http://www.citymayors.com/government/uk_government.html

⁵ http://www.citymayors.com/government/uk_government.html